

DUBIUM III.

Quibus casibus donatio possit revocari.

738. Quid si donatarius sit ingratus? — 739. Quid si donanti nascatur proles post donationem? — 740. Quid si donatio fuerit inofficiosa?

738. — « RESP. I. Donatio inter vivos, hoc est, qua quis vult, se vivo, rem absolute alterius esse, potest revocari (etsi res jam tradita sit) tribus casibus; nisi tamen donatio fuerit remuneratoria, aut facta sit Ecclesiæ, vel Monasterio. (V. N. XIV.)

Sunt autem hi Casus :

« 1. Si donatarius enormiter ingratus sit: ut si donanti atroces injurias inferat, si inopia pressum non alat, etc. Quod notandum pro filiis, quibus parentes omnia donarunt, et eos postea negligunt. *Syloest. Less. Bon. Trull. c. 17. d. 12.* * (*Adde, si donatarius adulteretur cum uxore, vel filia donantis. Vide Salm c. 4. n. 107.*) * neque valet pactum, ut donatio non possit ob ingratitudinem revocari. *Bartol. et alii 8. Lugo Dian. p. 8. t. 6. R. 57.* Debet tamen ingratitudo coram judice probari, ante cuius sententiam donatarius non tenetur restituere, *Molin. Lugo, et alii 4. Dian. l. c. R. 58.* post eam vero etiam fructus perceptos post item contestatam. *Molin. Dic. Dian. R. 58.* Ab haeredibus autem non potest revocari ob eas causas, ob quas donator ipse potuisset, si eas ipsas scivit, et tacuit; secus, si ignoravit, *Gom. Hurt. Wading. Lug. Dian. loc. cit. R. 54.*

« 2. Et quidem revocatio etiam habet locum in legato respectu legatarii, si defunctum testatorem gravi injuria afficiat, v. g. uxorem ejus carnaliter cognoscat, *Mol. Dic. Dian. l. c. R. 58.*
« 3. Non habet autem locum I. In donationibus factis Ecclesiæ, tametsi Prælatus, vel clericus fuerit ingratus, quia facta est ob bonum animæ testatoris, et principaliter Deo, qui ingratus esse non potest, *Less. Lug. Hurt. Hun. Vad. Dian. l. c. R. 56.* II. In donatione remuneratoria (v. g. pro beneficiis alias non debitis, et aliquo modo æquivalentibus) quia potius est remuneratio, quam donatio. Remuneratoria autem censetur I. si donator in ipsa donatione expressè meminerit meritorum; vel 2. si de meritis constet; 3. in dubio, *Dian. l. c. R. 115. 116. 117. 119. 120. ex Barb. etc.*

739. — « 4. Si quis prote carens, magnam partem bonorum donaverit, et postea nascatur proles; quia ex juris dispositione inest donationi hæc tacita conditio, nisi nascantur mihi liberi. Et quidem, si facta sit extraneo, revocari potest tota: si alicui ascendentium, ut patri, vel avo, vel Ecclesiæ, aut causis piis, tantum revocari potest, quantum necessarium est, ut filii habeant legitimam. Quanquam recte notat *Less.*, ad ædificationem expedire, ut, quod Ecclesiæ, vel Monasterio datum est, Præla-

tus totum restituat. Porro etsi juraverit se non revocaturum donationem, adhuc potest, liberis natis, revocare; quia hoc juramentum non excludit dictam conditionem. Excipe, nisi expressè etiam hanc conditionem excluderit: tunc enim ipse revocare non posset: possent tamen ejus liberi post mortem patris, *Bon. Less. cap. 18. d. 14.* An autem haec revocatio locum habeat, si filii nascantur illegitimi, qui postea legitimerunt? *Vide Dian. l. c. R. 63 et 64.* Item, an in donatione remuneratoria, *Res. 65.* ubi cum *Mol.* et aliis sex negat, nisi excedat causam. * (*Potest tamen donatarius retinere rem, donec illa à donante repetatur, Less. lib. 2. cap. 18. n. 110. Pal. Vill. cum Salm. c. 4. n. 110.*) * (*V. Not. XV., pag. 358.*)

740. — « 5. Si donatio fuerit inofficiosa, contra officium partae pietatis, ut si pater tantum donet, ut filii priventur sua portione legitima: tunc enim post mortem patris possunt filii revocare, *Nao. c. 26. Less. l. c.* licet donatio fuerit juramento confirmata, *Megal. et alii 5. Dian. p. 8. t. 6. R. 66.* Imò etiam vivente patre; licet enim ante mortem patris non debeatur legitima ut tradenda, debetur tamen ut conservanda. Hinc, si pater bona dissipet, potest à filio per judicem cogi, ut servet legitimam, ne ē post mortem patris caret alimentis. Ita probabilius *Dian. loc. cit. ex alii 6. contra Less. etc.* An autem, et quando donatio rescindenda in totum? vide *Dian. loc. cit.*

Notandum, quod donatio, si est inofficiosa tantum re, infirmatur quoad partem, in qua filii fraudantur: Si autem re, et consilio, scil. animo fraudandi filios, tunc tota infirmatur, quando fit extraneis; quando vero fit alii descendenteribus, vel piis causis, etiam quoad partem tantum infirmatur, *Less. lib. 2. cap. 18. n. 112. Salm. c. 4. n. 111. cum Vill. et Gom. Dian. p. 8. tr. 7. Resp. 66. P. Concina tom. 7. pag. 441. n. 13. Cabass. lib. 6. c. 29. n. 1. ex Bartolo lib. 1. C. de Inoff. don. et ex l. Si totas 5. ac l. Si Mater. 7. C. eod. tit.* Notandum autem, quod donatarius in tali casu ante sententiam Judicis nil tenetur restituere filiis. Ita *Salm. ib. cum Pal. et Villal.* Deinde notandum cum *Laym. l. 3. tr. 4. c. 12. n. 18. Nao. c. 26. n. 39. etc.* quod Parentes, licet nequeant donationibus minuere filiorum legitimas, possunt tamen contractibus onerisis, et donationibus remuneratoriis. Imò *Cardenas cum Lop. Rodr. Nao. Vega. Cord. apud Croix lib. 3. p. 2. n. 812.* dicunt Patrem posse insumere sua bona in opera pia, etiam in præjudicium legitime filiorum, modo illi non priventur alimentis iure naturæ debitibus, quia jus civile nequit præjudicare causæ piaæ. Sed huic opinioni contradicunt *ibid. Sanch. Gutt.* idemque sentunt *Less. Salm. Diana. Concina et alii.* ut mox supra diximus. Utraque sententia videtur probabilis.

« 6. Per supervenientiam liberorum, ut probabilius affirmat *Diana p. 8. tr. 6. R. 78. ex alii 4. contra qnosciam.* Si tamen pater non revocaverit, non potest à filiis postea natis revocari, nisi pro ratione *Falcidæ*, sive ex testamento, sive ab intestato successerint, *ib.* »

DUBIUM IV.

Quid si donatio mortis causa. Et an possit revocari. Et quomodo, et quibus competitat.

741. — Quando donatio causa mortis censeatur revocata? — 742. An valeat hæc donatio in absentem? — 743. Qui possint donare causa mortis? (V. Not. XVI, pag. 35g.)

741. — « RESP. 1. Donatio mortis causa, qua quis sic donat, ut velit rem esse alterius primùm post suam mortem, ut si dicas, do tibi hoc post mortem meam, vel cum moriar, vel quia timeo me nunc moriturum, revocari potest etiam tribus casibus his: * (in dubio donatio est censenda inter vivos, et irrecoabilis, Lugo, Prado, Sylo, Vill. ap. Salm. c. 4. n. 113.) »

« 1. Si donatorem pœnitent, sive expresse, sive implicitè, ut si rem illam donet alteri, Less. loc. cit.

« 2. Si dedit intuitu alicujus instantis periculi, ex quo metuit mortem, hoc ipso quo periculum evasit, censemur tacitè revocata donatio; ut si quis det in gravi morbo, vel instantे prælio. Bon. disp. 3. quest. 13. p. ult. num. 20.

« 3. Si donatarius moriatur ante donatorem, ipso jure revocata est: ut etiam accidit in testamentis, et legatis. Secus est in promissione, et donatione inter vivos, quæ transit ad hæredes. Quòd si donator promiserit se non revocaturum, transit in donationem inter vivos. Vide Less. c. 18. d. 14. n. 116. Mol. d. 286. et d. 288. Azor. l. II. c. II. q. 4. Bon. l. c.

742. — « Resp. 2. Hæc donatio fieri debet in præsentem, Diana loc. cit. R. 66. et alii 5. Nec valet in absentem sine nuntio ad hoc destinato, vel epistola: licet valeat, ut fideicommissum, si fuerint adhibiti testes, Dian. etc. loc. cit. Valet autem probabilitè, etsi donatarius præsens tacuerit.

743. — « Respondeo 3. Donare mortis causa possunt omnes, et soli, qui possunt testari, excepto filiosfamiliâs, qui, licet testamentum condere nullo modo possit, cùm hoc sit juris publici, donare tamen mortis causa, cùm id sit juris privati, potest, si adsit patris consensus expressus: imo sine hoc donare eum posse, non tantum de castrensis, sed etiam de adventitiis probabile censem Dian. l. c. Reg. 68 et 69. (Si nimirum filius ex concessione Patris habeat de istis usumfructum, et administrationem, ut Salm. c. 3. n. 116. cum Pal. intelligunt.) » Hinc donare sic possunt minores 20 annis, etiam sine consensu sui curatoris. Dian. l. c. Res. 71. ex Mol. et aliis.

« 4. Non autem usurarius, nisi priùs usuris satisficerit vel cautionem præstiterit; Potest tamen ad causas pias, Dian. ibid. R. 73. ex Fagund. et aliis. 6. Nec surdus, et mutus à natura, secus si à casu superveniente (vel si surdus sit, aut mutus tantum), licet donare inter vivos possit, secundum quosdam, Azor. Dian. p. 5. t. 6. D. 12. »

DUBIUM V.

Quid sit Commodatum, Precarium, et Depositum.

744. Quid est Commodatum? — 745. Quid Precarium? Et quando cesseret Precarium?

746. Quid Depositum? — 747. Vide casus de Commodatario. — 748. Vide de Depositario. Quomodo peccet Depositarius utens re deposita; et quid teneatur restituere?

749. An isti teneantur ex culpa tantum juridica? — 750. Ad quid tenentur artifices, quibus res traditur? — 751. An in dubio præsumatur culpa? — 752. Quis teneatur salvare rem alienam, potius quam suam? Vide alia ibid. — 753. In quibus casibus depositarius possit rem denegare?

744. — « RESP. Commodatum est contractus, quo res aliqua mobilis, vel immobilis, quoad solum usum gratuitè conceditur idque ad aliquod certum tempus explicitè, vel implicitè determinatum: explicitè, ut si dicas, commido tibi hunc librum, vel domum ad unum mensem; implicitè, ut si dicas, commido tibi librum, ut eum describas, quia tunc implicitè tantum temporis determinatur, quantum necessarium est ad commodè describendum.

745. — « Precarium est, quo conceditur petenti res utenda, non ad certum tempus, in quo differt à commodato, sed donec concedens repeatet, sive expresse, sive tacitè, ut si det alteri, aut vendat, Laym. l. 3. t. 4. c. 14. »

Precarium cessat per mortem recipientis, non autem per mortem dantis, si ab hæredibus non revocetur, L. Cum Precarium, ff. de Præc. Vide Viva de Contract. q. 9. art. 2. n. 9.

746. — « Depositum est, quo aliquid traditur custodiendum, ut integrum reddatur. Et communiter est res mobilis, vel se movens, ut vestis, equus, etc. »

Unde circa hæc resolvuntur.

747. — « 1. Commodator non potest repetere absque iniustitia ante definitum tempus, Laym. l. 3. t. 4. c. 14.

« Quòd si tamen commodanti damnum impenderat, potest retere, licet simile damnum impenderet commodatario ex rei ante tempus repetitione, ut habet Less. c. 27. d. 5. quia, u ait Naoarr. in commodatione intelligitur tacita hæc conditio, nisi interea contigerit rem esse necessariam commodanti, Laym. loc. cit. »

Nota cum Viva ibid. n. 7. quòd in re commodata expensæ ordinariæ debent fieri à Commodityario, ut alere equum, etc. expensæ autem extraordinariæ à Commodityante, ex l. In rebus, de Commod. (V. Not. XVII, pag. 35g.)

748. — « 3. Si depositarius bona fide existimet depositori non displiciturum, si re deposita utatur, licebit uti, alias non, Less. l. c. d. 2.

« 4. Si depositum sit res usu consumptibilis, ut triticum, vi-
» num, pecunia, quæ exponendo absumitur, eaque tradita sit
» certo numero, pondere, aut mensura, non videtur deposita-
» riis peccare saltem graviter iis utens, si certus sit, se tantum-
» dem ejusdem bonitatis habiturum, quando repetetur, *Less.*
» loc. cit. Secus, si pecunia tradita fuerit sacculo, vel arca in-
» clusa, vel munita sigillo, *Syl. Azor. Less. Bonac. v. Trull.*
» c. 25. d. 1. » (V. Not. XVIII, pag. 359.)

Ita etiam *Viva loc. cit. n. 4. cum Mol. vers. Notat.* Deinde notandum, quod Depositarius, utens mala fide re deposita, tenetur restituere valorem usus; at si ea utatur bona fide, tenetur in quo factus est ditor, quando intelliget id domino displicuisse. Ita *Viva n. 3. cum Hurt.* Quando autem dominus concederet usum rei consumptibilis, et saltem tacite; tunc depositum transit in mutuum, ex communi cum *Less. Mol. etc. ib. contra Hurt.* Saltem quando depositarius re actualiter utitur ex consensu domini.

749. — « Verum si is, cui res commodata, locata, deposita, aut pignorata est, negligenter custodiatur, ita ut pereat, (V. Not. XIX, pag. 359.) negligientia autem non sit theologica culpa mortal, probabile est, quod dixi ex *Soto. Sa.* non teneri ad restitutionem in conscientia. (Ut etiam tenent *Salm. de Rest.* c. 1. n. 32. *Lugo. Led. Ronc. Cabass. lib. 6. 9. n. 2. etc.* Vide dicta n. 554.) * Alii tamen aliter sentiunt, nimirum teneri restituere, qui juridicam culpam in custodiendo contraxerit, si ea fuerit lata; et subinde si levius tantum, imo et aliquando si sit levissima, nimirum quando depositio facta est in communum utriusque, et si pretium pro custodia accipiat. Vide *Less. cap. 7. d. 8. Laym. tr. 4. cap. 25.* ubi docet depositarium. tantum teneri deolo, vel culpa crassa, quæ dolo æquiparetur.

« Dicitur autem juridica culpa lata, seu crassa, cum quis facit aut omittit, quod ut plurimum, non facerent, vel omittent in ea re homines suæ professionis diligentes; ut v. gr. si quis rem apud se depositam relinquit in loco publico, etsi inadvertenter. Levis autem dicitur, cum quis facit vel omittit, quod facerent vel omittent homines suæ professionis diligentes, ut si quis depositum relinquit in suo cubiculo, sed negligit ostium claudere. Levissima dicitur, cum facit, vel omittit, quod non facerent homines diligentissimi; ut si quis ostium quidem obserarat, sed neglexerit tentare manu an esset bene clausum.

750. — « 5. Sartores, moltores, et cæteri artifices, quibus res traditur polienda, vel immutanda; item nautæ, caupones apud quos res deponuntur, tenentur ex levi culpa, quia depositio fit etiam in communum ipsorum; imo *Syl. v. Nauta.* vult eos teneri ex levissima: ex lib. 1. ff. *Depositii*, idque cautum esse ad vitandas eorum fraudes. Quod etiam *Less. et Trull. c. 25 art. 1.* putant esse probabile in utroque foro, si quis eis rem expresse tradiderit custodiendam: si autem ipsis tantum videntibus deposuerit, v. gr. in diversorio, navi, etc. ne ex lata quidecum teneri (V. N. XX, p. 360.) *Bon. Trull. Dianap. 1. t. 8 R. 74.* »

751. — « 6. Si depositarius (idem est de commodatario) dubitet, an depositum sua culpa perierit, non tenetur in conscientia ad restitutionem, *Sanch. de Matr. lib. 2. d. 41. n. 18.* quia in dubio non præsumitur delictum, ex *I. Merito, ff. pro socio. v. Dian. p. 2. t. 9. R. 49.* In foro tamen externo, si res depositarii manserint incolumes, præsumitur de dolo, nisi depositarius probet, depositum casu periisse, et non potuisse simul cum rebus suis (imminente v. gr. incendio) servari: tunc enim non teneretur, quia præsumptio doli cessaret. Vide *Pal. t. 1. de Cens. d. 3. p. 4. Trull. c. 25. d. 1.* »

752. — Hic pro regula generali distinguitur cum *Viva ib. n. 2.* Quando res perit in incendio, naufragio, etc. si contractus sit in favorem dantis, et res est minoris, vel æqualis valoris, quam res tua; tunc poteris rem tuam præferre, et salvare: At si res alterius sit longe pretiosior, eo casu potes petere compensationem pro re tua deperdita. Si vero contractus fuit in commodum tui, tunc teneris rem domini præferre, nec potes petere compensationem, *Less. n. 27. et Viva q. 9. art. 2. n. 2. cum comuni.* (V. Not. XXI, pag. 361.)

« 7. Si domino repetenti depositum remiserit per hominem, qui fidelis, habebatur, isque sibi retinuerit, vel perdidit, domino periisse dicit *Molin.* citatus ab *Escob.* Vide *Trull. l. c.* (V. Not. XXII.)

« 8. Deponens rem usu non consumptibilem, potest à depositario pro ejus usu aliquid accipere; quia is est pretio æstimabilis (licet eo casu non depositi, sed locati, et conducti contractus sit dicendus.) Secus, si sit usu consumptibilis: tunc enim depositum, eo ipso, quod depositarius incipit eo uti, induit naturam mutui, ex quo (seclusa ratione lucri cessantis, etc.) nihil licet accipere, ut v. *dub. seq. et Bon. d. 3. qu. 13. pag. 3. Trull. l. c.* » (V. Not. XXIII.)

753. — Notandum hinc, quod depositarius in quatuor casibus potest depositum domino denegare: 1. Si per sententiam sint addicta omnia bona depositaris. 2. Si comprehendat certò rem esse furatam. 3. Si habeat ipse certam causam compensationis. 4. Si prudenter certò timeat illum abusurum re deposito contra justitiam, putà gladio ad occidendum: quia tunc peccaret, gladium reddendo, contra caritatem, ut *Viva de Rest. qu. 4. art. 5. n. 1.* Imo *Less. lib. 2. cap. 16. d. 4. Salm. et Viva n. 2. ac Tamb. contra Mol.* putant verius, quod peccaret etiam contra justitiam: quia valde proxime cooperaretur ad homicidium. Vide dicta n. 697. Dixi tamen certo timeat, nam in dubio, vel pari probabilitate de damno, gladius restituiri debet, nisi dominus sit furiosus, ita ait *Viva ibid.* Sed illi, pari probabilitate non acquiesco, nam proximus etiam possidet jus ne lèdatur in vita, unde videtur potius præcavendum malum ejus quod est majus.

Dubium est, an idem currat, si dominus abusurus sit re non contra justitiam, sed contra alias virtutes? Negant *Sanch. et Bonac. q. ult. p. 1.* Sed adhuc peccare redditum contra carita-

26 LIB. III. TRACT. V. DE SEPTIMO PREC. DECAL. CAP. III.
tem verius dicit Less. l. c. cum S. Thom. 2. 2. qu. 62. art. 5.
ad 1. cuius verba retulimus n. 697. Nisi non reddendo grave
timeat incommodum.

DUBIUM VI.

Quid sit Mutuum.

734. — Quomodo mutuum distinguatur à permutatione, pignore, etc.? — 735. Quando restituī debet mutuum, si non est præfixus terminus? — 736. An repeti possit mutuum datum Ecclesiæ, Universitati, vel Minoris? — 737. Quid si detur filiofam?

734. — « RESP. Est contractus, quo rei aliquujus numero, pondere, vel mensura constantis dominium à mutuante in mutualium transfertur, cum obligatione restituendi eamdem, vel similem specie, et bonitate. Propriè autem mutuum fere est in rebus usu consumptibilibus, inter quas etiam est pecunia: quæ, licet non absumatur, nec pereat in se, perit tamen exponenti. Distinguitur à permutatione, quod in ea reddatur, res alterius speciei; item a pignore, hypotheca, deposito, comodato, et locato, quod dominium in iis non transferatur, sed usus tantum. Bon. disp. 3. q. 3. p. I. »

Unde resolves.

« 1. Mutuans obligatur monere de vitio rei, alioqui ad damnum tenetur in conscientia. »

« 1. Item non repetere rem ante tempus, nisi ipse sit in pars necessitate. »

735. — Si non est præfixus terminus ad restitutionem, debes mutuum reddere, quando à mutuante interpellaris: Intellige post aliquod tempus competens arbitrio prudentum, nam alias mutuum potius tibi obesset, quam prodesset. At teneris reddere etiam non petitus, si non petatur ob oblivionem, reverentiam aut distantiam: Mutuans vero non petens, cum facile possit, censemur indulgere dilationi. Ita Laym. tr. 8. c. 15. n. 2. Pal. Rebell. cum Salm. de Contr. c. 3. n. 4.

« 3. Item præstare casum fortuitum mutuatarius tenetur, cum penes hunc rei dominum sit, et rem eadem quantitate et qualitate reddere suo tempore. »

« 4. In vero mutuo lucrum aliquod accipere non licet, quia est usura, de quo dub. seq. »

736. — Sed hic notandum 1. quod mutuum præstitum Ecclesiæ, Cause piæ, aut Universitati non potest repeti, nisi probetur in utilitatem illius conversum fuisse, l. Civitas ff. Si certum petatur. Et idem dicitur de mutuo dato Minoris, qui alias non tenetur, etiam major factus, restituere, lib. 3. C. Quando factum. Si tamen Prælatus cum consensu Capituli (et idem dicitur de Gubernatore cum consensu Officialium) recipiat mutuum nomine Ecclesiæ, ipsa semper tenetur solvere; dum Prælati,

DE CONTRACTIBUS. DUB. VII.

27

rum Capitulo rectè alienare possunt res mobiles Ecclesiæ, Less. lib. 2. cap. 20. n. 13. Salm. ibid. n. 6, cum Laym. Mol. et Pal.

737. — Notandum pariter 2. quod mutuum datum filiisam. ut sic putatis, et parentibus bonis castrensis, sine saltem tacito consensu parentum, neque ab illis postea restituendum est, saltem in foro externo, l. 1. C. de S. C. Maced. Quo privilegio filii auti possunt, etsi ei renuntient, Less. cap. 20. n. 8. Salm. n. 7. cum Pal. Dic. et Bon. Excipitur 1. Si mutuum sit in aliis rebus, quam in pecunia, de qua lex loquitur. Excipitur 2. Si filius juravit solvere: quamvis post solutionem habeat actionem ad repetendum: imò potest relaxationem juramenti sibi procurare, Salm. cum cit. DD. n. 8. Excipitur 3. Si mutuum datum sit, sciente et non contradicente patre, aut si conversum sit in utilitatem patris aut filiorum in rebus, quas pater eis præbere tenebatur: Item si res mutuata adhuc extet; vel si pater solitus fuerit solvere debita filiorum: Ita Salm. n. 9.

Dubium est, an filiisam, in primo casu posito liberi sint à restitutione mutui, non solum in foro externo, sed etiam interno? Negant Bon. Dic. Cov. et Rebell. apud n. 10, quia Ius Civile non tollit obligationem naturalem. At satis probabilius affirmat Less. dict. c. 20. n. 8. et Sanch. Laym. Pal. etc. cum Salm. n. 10, quia lex bene potest cum justa causa naturalem obligationem auferre, et sic fecisse judicatur in hoc casu ad providendum damno parentum, et nequitiam sceneriorum advertendam: Non videtur autem posse negari, quod Potestas suprema humana, ob altum dominium quod habet, bene potest propter bonum commune transferre dominium rerum ab uno in alterum, ut patet in lege præscriptionis: Vide dicta num. 517.

DUBIUM VII.

Quid sit Usura.

738. Quando committatur usura? — 739. An usura sit mala de jure naturæ? — 760. An mutuans possit aliquid exigere, si obligetur solutionem expectare per longum tempus? — 761. De usura mentali. Qu. I. Quando ex ea oriatur obligatio restitutionis? Qu. II. Utrum mutuans possit retinere id de quo dubitatur, an gratis sit datum? — 762. An liceat dare mutuum ob spem lucri? — 763. An mutuans possit retinere quod mutuarius dedit extimore, ne alia mutatio ei negetur in futurum? — 764. An obligatio antidotalis possit in pactum deduci? Vide alias casus ap. Bus. — 765. An possit exigiri aliquid ob Periculum sortis? Quid de Montibus Pietatis? — 766. An liceat pactum Ponæ conventionalis? — 767. An dicta pena debetur ante sententiam? — 768. An et quando possit aliquid exigiri ob Damnum emergens, vel ob Lucrum cessans? — 769. Quot conditiones requirantur ad hoc interesse exigendum? An in contractu oporteat monere mutuatarium de damno emergenti, vel aliojusto titulo? An possit mutuans tale interesse exigere, si ipse offerat ad mutuandum? — 770. An liceat mutuanti pacisci ab initio de certa pecunia solvenda pro damno, vel lucro incerto?